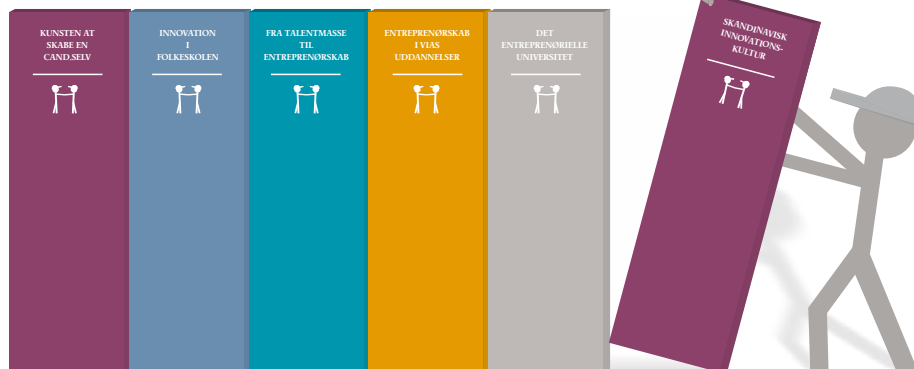

KUNSTEN AT SKABE EN CAND.SELV.

Entrepenørskab i uddannelserne
i Region Midtjylland

*Kunsten at skabe en cand.selv.
Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland*

Region Midtjylland
Regional Udvikling
Virksomheds- og Kompetenceudvikling

Kontaktperson: **Per Kragh-Thomsen**
Tlf: 7841 1533 / 2176 1518
Mail: **per.kragh-thomsen@ru.rm.dk**

Foto side 8, 18, 34: Lars Kruse, AU Kommunikation
Foto side 38: Jesper Rais, AU Kommunikation

Øvrige fotos kommer fra Initiativområderne.

Grafisk Service 923

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling

Interreg **IVa**
ØRESUND – KATTEGAT – SKAGERRAK

Indhold

■	Kunsten at skabe en cand.selv.	6
■	Innovation i Folkeskolen.	12
	CASE <i>Kompetenceudvikling for skoleledere og lærere.</i>	14
■	Fra Talentmasse til Entreprenørskab	18
	CASE <i>HF-elever er også innovative!.</i>	22
	CASE <i>Innovationcamp i Øster Hurup</i>	23
	CASE <i>Innovationseksperiment med Region Midtjylland</i>	23
■	Entreprenørskab i VIAs uddannelser	26
	CASE <i>WE:RE – Fra kasserede telte til designtasker</i>	28
	CASE <i>Building Tomorrow - et bæredygtigt hus</i>	29
■	Det Entreprenørielle Universitet	32
	CASE <i>En dårlig vane</i>	36
■	Skandinavisk Innovationskultur	40

Kunsten at skabe en cand.selv.

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Kunsten at skabe en cand.selv.

- entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

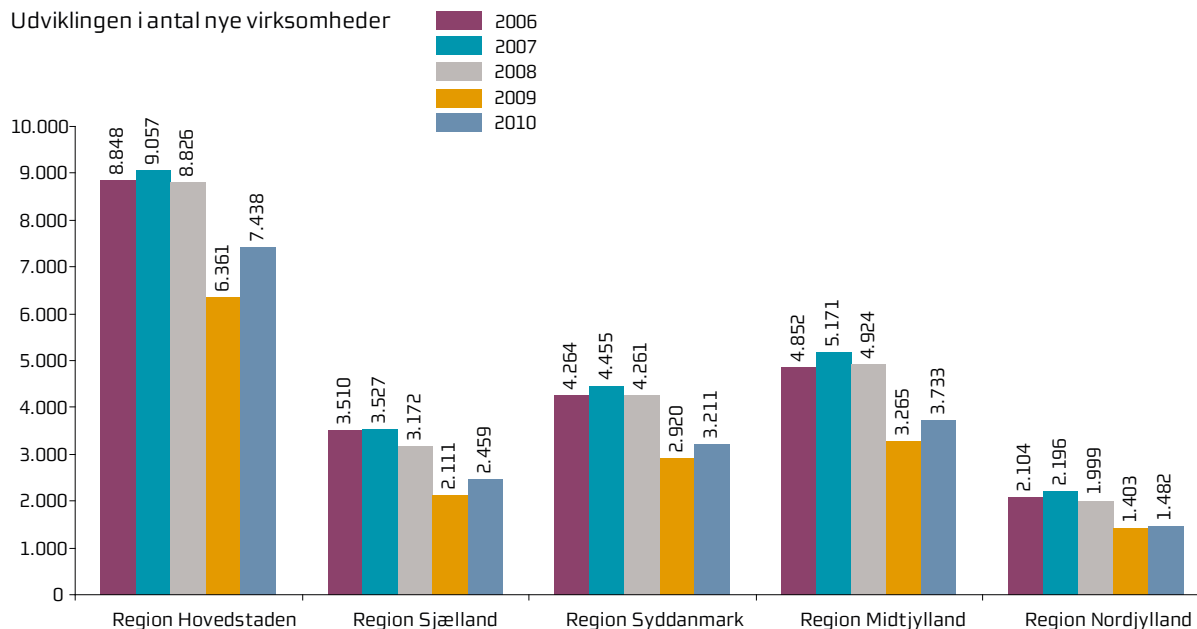
Bør man allerede i skolesystemet lægge kimen til, at flere unge starter egen virksomhed og involverer sig i innovationsprojekter?

Ja, for både danske og udenlandske undersøgelser viser, at uddannelse i entreprenørskab er centralt i forhold til at skabe flere nye vækstvirksomheder. Uddannelse i entreprenørskab skal stimulere de unges evne til at tænke nyt, se muligheder og omsætte deres ideer til værdi og dermed være med til at skabe flere nye virksomheder og flere vækstiværksættere.

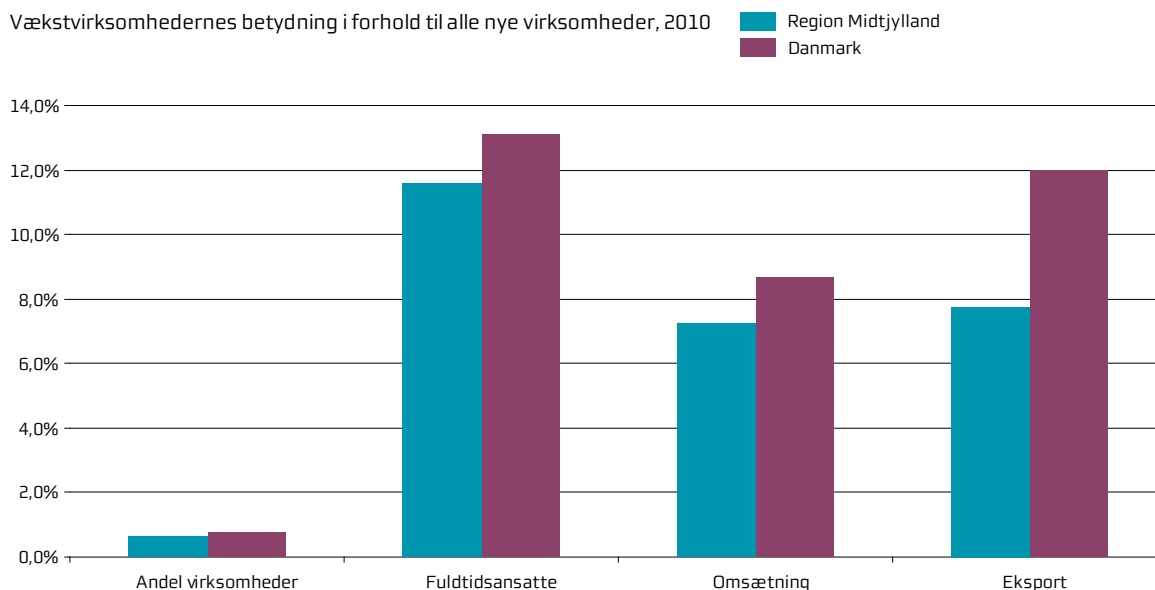
I Region Midtjylland har Vækstforum og regionsrådet igangsat en samlet indsats for at styrke uddannelse i entreprenørskab på alle uddannelsesniveauer.

Indsatsen er en del af Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, der blandt andet går ud på at skabe bedre vilkår for iværksætteres etablering, udvikling og vækst. Flere skal vælge at starte egen virksomhed, og en større andel af de nye virksomheder skal udvikle sig til vækstvirksomheder.

Udviklingen i antal nye virksomheder

Vækstvirksomhedernes betydning i forhold til alle nye virksomheder, 2010

Iværksætteres betydning for vækst

Iværksættere spiller en væsentlig rolle for et samfunds udvikling og dynamik. De skaber nye jobs, økonomisk vækst, nye produkter og produktionsprocesser. De udfordrer de eksisterende virksomheder og medvirker derved til at styrke den regionale konkurrenceevne. Vækstforum Midtjylland har på denne baggrund iværksætteri som et af de højt prioriterede indsatsområder i erhvervsudviklingsstrategien, og har som mål for iværksætterindsatsen at øge etablerings- og overlevelsesraten og at øge andelen af vækstiværksættere.

Figuren til venstre viser udviklingen i antallet af nye virksomheder.

Det er ikke mindst vækstiværksættere – virksomheder, der hurtigt skaber nye arbejdspladser og høj omsætning – som øger den økonomiske vækst. Knap 1 ud af 100 nye virksomheder udvikler sig til vækstvirksomheder. Til gengæld har de mere end hver tiende ansat, og knap 8% af omsætningen og eksporten blandt de nye virksomheder. Det er derfor af stor betydning, at øge andelen af vækstvirksomheder.

Der er dog stadig for få virksomheder, der udvikler sig til vækstvirksomheder, og der er derfor brug for at styrke udviklingen på dette område. Antallet af vækstiværksættere afhænger blandt andet af kompetencer til iværksætteri, dvs. de konkrete færdigheder, der kræves for at omsætte en idé til en ny virksomhed og få virksomheden til at vokse og blive en succes. (se figuren ovenfor)

Uddannelsessektoren spiller en vigtig rolle i at nå disse mål. En styrkelse af entreprenørskab i uddannelserne skal bidrage til at skabe en arbejdsstyrke med flere entreprenørielle kompetencer – en arbejdsstyrke, som enten skaber vækst og udvikling gennem etablering af egne virksomheder eller kan skabe udvikling og fornyelse inden for rammerne af eksisterende virksomheder.

Også nationalt er der øget fokus på entreprenørskab i uddannelsessystemet. I 2010 blev Fonden for Entreprenørskab stiftet med det formål at øge antallet af elever, studerende og undervisere, der deltager i

entreprenørskabsaktiviteter samt at skabe en sammenhængende national indsats for uddannelse i entreprenørskab.

De seneste år er der sket en betragtelig udvikling inden for entreprenørskabsundervisning, og det har gjort Danmark til et europæisk foregangsland viser den seneste evaluering af Fonden. Knap 150.000 af alle 1,2 mio. elever og studerende i det danske uddannelsessystem har deltaget i entreprenørskabsundervisning i skoleåret 2011/2012.

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Vækstforums indsats omfatter fire selvstændige initiativer, der retter sig mod følgende uddannelsesniveauer:

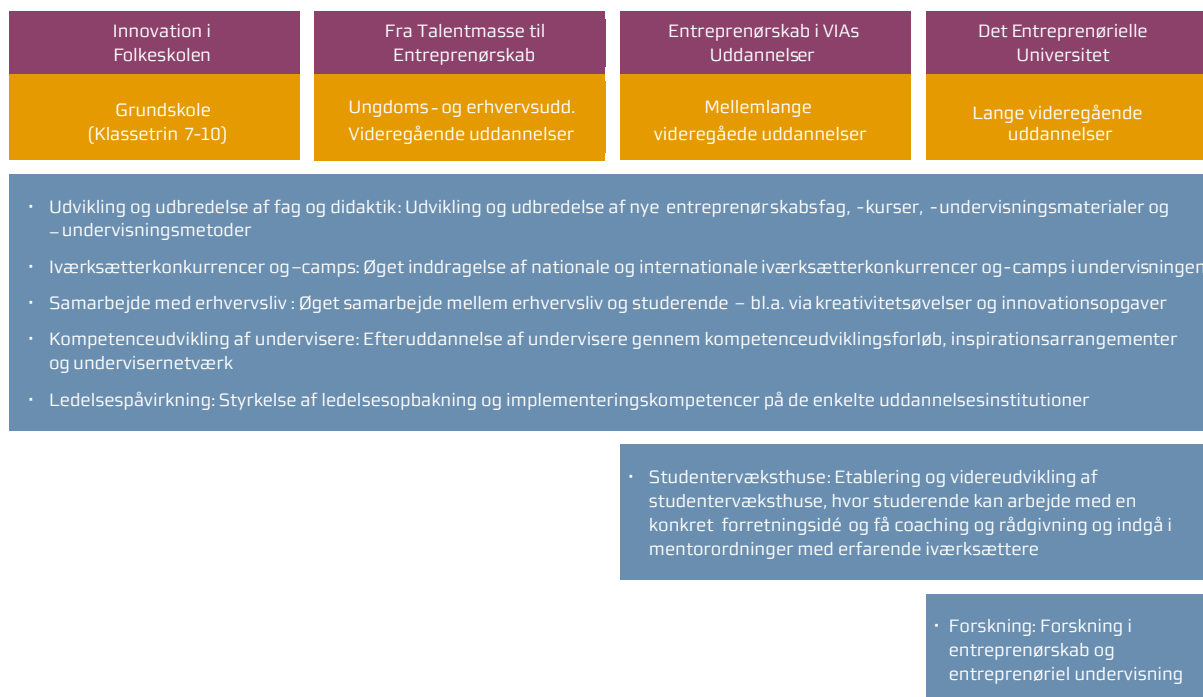
- Folkeskolen
- Ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser
- Mellemlange videregående uddannelser
- Lange videregående uddannelser

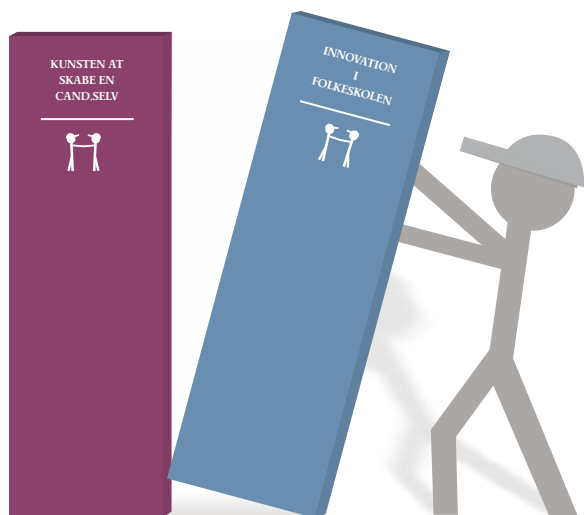
Entreprenørskab i uddannelser skal fokusere på følgende indsatsområder:

- Udvikling af nye fag, kurser og undervisningsmateriale
- Efteruddannelse af undervisere
- Samarbejde med erhvervslivet, konkurrencer og camps
- Etablering af studentervæksthuse ved de videregående uddannelsesinstitutioner

I denne pjece gives en beskrivelse af Vækstforum Midtjyllands samlede indsats på området. De fire initiativer er vist i nedenstående figur.

Initiativer i indsatsen

Innovation i folkeskolen

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Innovation i Folkeskolen

Beskrivelse af projektet

Projektet benævnes Innovation i Folkeskolen og projektledes af Center for Undervisningsmidler, VIA University College.

Projektets overordnede mål er at styrke folkeskolens arbejde med innovation og entreprenørskab i undervisningen. Målgruppen for indsatsen er folkeskolens 7., 8., 9., og 10. klasser samt undervisere og skoleledere i Region Midtjyllands 19 kommuner.

Det er projektets mål, at de deltagende skoler i løbet af projektet udarbejder en handleplan for innovation på skolen.

Baggrund

Projektet er en del af Region Midtjyllands samlede indsats for at skabe en rød tråd gennem uddannelsessystemet med entreprenørskabsundervisning som omdrejningspunkt.

Projekt Innovation i Folkeskolen er det første led i denne strategiske indsats. Folkeskolerne og kommunerne i Region Midtjylland er således begyndelsesste-

det for et mere styrket samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsliv i en fagfaglig kontekst.

Folkeskolens elever er fremtidens kompetente arbejdskraft – og denne arbejdskraft skal have de bedst mulige betingelser for at udvikle kreative, innovative og entreprenørielle kompetencer som et led i elevernes almene uddannelsesmæssige dannelsesproces.

Aktiviteter

Projektets tre kerneaktiviteter er:

- Formidling og udvikling af undervisningsmaterialer og -metoder.
- Kompetenceudvikling af undervisere og skoleledere.
- Afholdelse af innovationscamps mellem folkeskoler og erhvervsliv.

Ovenstående tre aktiviteter fungerer som en palette af tilbud, som de enkelte kommuner og skoler kan drage nytte af i projektperioden. Ud fra palletten laves der i samarbejde med projektlederen en lokal aktivitetsplan på skolerne for hvert skoleår.

Indsatsområder

Formidling og udvikling af undervisningsmaterialer og -metoder

Der afholdes inspirationsoplæg og kurser omkring innovativ didaktik lokalt på skolerne. Kurserne tager udgangspunkt i konkrete undervisningsmaterialer og -metoder, som understøtter innovativ og entreprenøriel undervisning i folkeskolens overbygning.

Innovation i Folkeskolen

Der deltager i skoleåret 2013/2014 13 kommuner og 65 skoler i projekt Innovation i Folkeskolen samt private virksomheder.

Projektet arbejder med et samlet budget på 6 mio. kr. i projektperioden fra 16.09.2011 til 31.08.2014.

Som et led i kurserne præsenteres kursisterne for en hjemmeside, hvor de gratis kan hente og bestille undervisningsmaterialerne til brug i undervisningen.

Kompetenceudvikling af undervisere og skoleledere

Hver kommune tilbydes et antal pladser for undervisere og skoleledere til kompetenceudvikling.

Underviserne tilbydes kurset »Pioneruddannelsen«. Kurset har til formål at styrke underviserens kompetencer inden for kreative, innovative og entreprenørielle undervisningsformer gennem en teoretisk og praktisk indføring i innovativ didaktik.

Måltrettet skolelederne har projektet oprettet diplommodulerne »Innovationsledelse i offentlige organisationer« og »Ledelse og det anderledes mulige.« På kurserne introduceres skolelederne for, hvorledes innovation i organisationen kan ledes. Omdrejningspunktet på kurserne er skoleledernes arbejde med at udarbejde en lokal handleplan for innovation på egen skole; ledelsesmæssigt og undervisningsmæssigt.

Afholdelse af innovationscamps mellem folkeskoler og erhvervsliv

Deltagende skoler tilbydes en innovationscamp på egen skole, hvor skolens elever på baggrund af en virksomhedsmæssig problemstilling skal arbejde med innovative løsningsforslag i en faglig kontekst.

Campen varetages af projektets ansatte samt et antal studerende fra erhvervsakademierne, der fungerer som procesguides på selve dagen. Derudover deltager der en lokal virksomhed, som modtager elevernes mange løsningsforslag.

Kontaktoplysninger:

Projektansvarlig:

Søren Grosen, afdelingsleder

T: 87 55 28 15

E: sg@viauc.dk

Projektleder:

Rune Overvad Skibelund Schou

T: 87 55 28 09

E: ruos@viauc.dk

Center for Undervisningsmidler, VIA University College

Halmstadgade 2

8200 Aarhus N

T: 87 55 28 00

E: cfu@viauc.dk

www.viacfu.dk

Se mere på www.piif.dk

CASE | **Kompetenceudvikling for skoleledere og lærere**

Kompetenceudvikling for hvem?

Når målet i sidste ende er at styrke elevernes kreative, innovative og entreprenørielle kompetencer, er der tale om en langsigtet og strategisk kompetenceudviklingsplan der involverer undervisere, skoleledere og kommuner.

For hvis eleverne skal lære at være innovative skal det komme fra underviserne, som skal støttes ledelsesmæssigt af skolelederne, der igen er afhængige af den lokale kommunes visioner og ressourcer inden for indsatsområdet innovation og entreprenørskab. Der er med andre ord tale om mange aktører, der skal samarbejde om én samlet vision, som er at skabe mere innovative og foretagsomme elever, der kan bidrage til positiv vækst i Region Midtjylland.

Kompetenceudvikling af kommunale ressourcepersoner

I samarbejde med projektet peger kommunerne på en række ressourcepersoner af undervisere og skoleledere, som får tilbudt kompetenceudviklingsforløb og som i tiden efter projektets afslutning kan være lokale ressourcepersoner i kommunerne.

»Samarbejdet med Innovation i Folkeskolen spiller godt sammen med Aarhus Kommunes indsats for at fremme læring og innovation. I løbet af 2012 har vi i Børn og Unge afholdt kick-off konferencen »Foretagsomhed og Innovation i skolen« fulgt op af et skoleledermøde omkring læring og innovation. Med uddannelsen af ressourcepersoner kommer vi et skridt videre ud af den spændende vej indenfor skoleudvikling.«

Anne Dissing Rasmussen, koordinerede konsulent, Børn og Unge, Aarhus Kommune.

Undervisningspionerer og innovationsledere

På kurset »Pioneruddannelsen« arbejdes der med, hvordan man som underviser i grundskolen kan tone sin undervisning med innovation samtidig med at fagfagligheden opretholdes. Kurset strækker sig over fire intensive dage og præsenterer underviserne for en række konkrete innovationsmetoder til undervisningsbrug.

»Mit udbytte af Pioneruddannelsen er lidt en aha-oplevelse. Jeg har fået en bredere palette at arbejde ud fra, jeg kommer på afstand af egne vante tankemønstre og giver plads for nye tankemønstre. Efter selv at have siddet på skolebænken igen, har jeg også fået rettet blikket mere over på elevernes lyst og motivation, hvilket i høj grad er en del af innovationsstankegangen.«

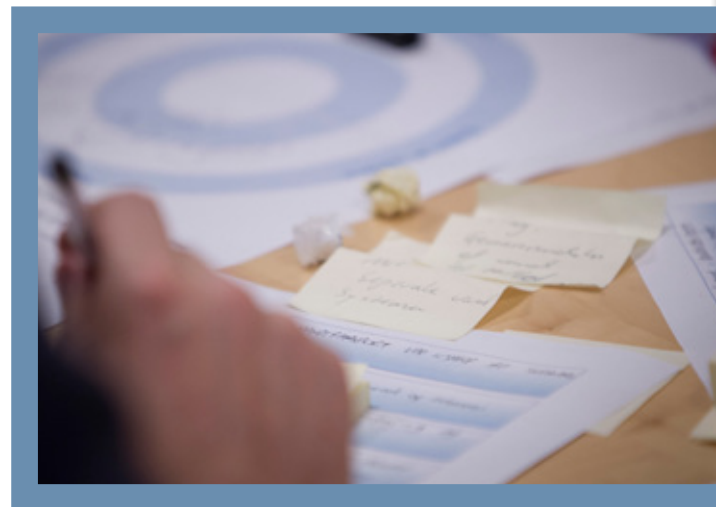
Peder Koch, underviser på iværksætterlinjen, Nørrevangskolen, Randers Kommune.

Skolelederne arbejder på diplommodulet »Innovationsledelse i offentlige organisationer« med, hvordan man på egen skole kan igangsætte initiativer omkring innovation og entreprenørskab. Modulet fungerer også som et ledelsesnetværk, som skolelederne kan bruge til at sparre med hinanden i.

»Arbejdet med innovation er som at gå på opdagelse i et rum, man ikke kender endnu. Derfor er ledelse af innovation vigtigt. Som leder må man gå forrest og lege med i det ukendte rum. Man må gøre det legitimt at lave eksperimenter og forsøg. Som leder må man erkende, at målet er en ukendt størrelse. Man må give lærerne spillerum og fuld opbakning.

Det er den ramme, jeg vil sætte for lærernes arbejde på min skole.«

*Lene Karbo, pædagogisk afdelingsleder
Kibæk Skole, Herning Kommune.*

Kurser på egen skole

Som supplement til ovenstående tilbyder projektet skolerne individuelt tilrettelagte kurser i innovativ didaktik på egen skole. På denne vis får alle lærere en fælles introduktion til, hvad innovativ didaktik er, og hvordan det kan bruges i egen praksis. Kurserne tager udgangspunkt i det, der optager skolen og viser, hvordan man igennem en innovativ proces kan arbejde med et givet emne. Dette kunne f.eks. være: inklusion, undervisningsdifferentiering, forældre som ressourcer mv.. Kurserne tager udgangspunkt i konkrete undervisningsmaterialer, som er gratis eller findes til udlån hos det lokale Center for Undervisningsmidler.

Fra talentmasse til entreprenørskab

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Fra Talentmasse til Entrepenørskab

Beskrivelse af projektet

Projektet Fra Talentmasse til Entrepenørskab projektledes af Erhvervsakademi Dania.

Det er projektets overordnede mål at sikre, at elever og studerende på ungdomsuddannelsesinstitutioner og erhvervsakademier i Region Midtjylland opnår viden, færdigheder og kompetencer til at arbejde kreativt, innovativt og entrepenørielt.

Målgrupper fra de 25 projektpartnerinstitutioner er således elever, studerende og undervisere på uddannelsesinstitutionerne.

Baggrund

I forhold til projektets overordnede mål, om at elever og studerende på ungdomsuddannelsesinstitutioner og er-

hvervsakademier i Region Midtjylland opnår færdigheder til at arbejde kreativt, innovativt og entrepenørielt, betyder dette, at Region Midtjylland i større grad vil være i stand til at udnytte det potentiale og de ressourcer, som de studerende besidder. Herved tilskyndes potentielle talenter til efter endt uddannelse at:

- etablere sig som iværksætter
- arbejde entrepenørielt
- arbejde intraprenørielt
- forme deres liv og arbejdsliv med større foretagsomhed, hvor nytænkning og tværfagligt samarbejde er en naturlig del af deres entrepenørielle mindset

Aktiviteter

Projektets tre indsatsområder er:

- Udvikling af fag- og undervisningsmaterialer, herunder udvikling og afprøvning af undervisningsmetoder og -teknikker
- Kompetenceudvikling af undervisere og lærere
- Camps, konkurrencer og events for både undervisere, studerende, elever og erhverv

Indsatsområder

Udvikling af fag- og undervisningsmaterialer, herunder udvikling og afprøvning af undervisningsmetoder og -teknikker

Udbuddet af fag, kurser og materialer til undervisning i og om entreprenørskab øges, og der udvikles og afprøves forskellige undervisningsmetoder og -teknikker - herunder udvikling af undervisningsmaterialer baseret på e-books og e-læring baseret på bred udbredelse og anvendelsesgrad. Brugen og udvikling af digitale elementer gør det muligt at udfolde aktiviteterne regionalt og vil samtidig anspore de unges interesse for området.

Som eksempel udvikles i-Bogen som et innovativt digital læringsmateriale som indeholder læring for alle uddannelser i projektet. I-Bogen består af traditionelle tekstelementer samt multimedie casebeskrivelser vha. video og blogs. Materialet er tilpasset målgruppen, sådan at viden om innovation og entrepreneurship er let at udbrede og let at fordøje.

En anden aktivitet er udvikling af »Ekspert i teams«, der udvikler de studerendes tværfaglige innovations- og entreprenørskompetence.

Fra Talentmasse til Entrepreneørskab

De tre projektpartnere fra:

- Erhvervsakademi MidtVest
- Erhvervsakademi Aarhus
- Erhvervsakademi Dania

De 22 projektpartnere fra ungdoms- og EUD uddannelsesinstitutioner er:

- Asmildkloster Landbrugsskole
- Skanderborg Odder Center for Uddannelse
- Learnmark
- Aarhus Tech
- Tradium
- Mercantec
- Uddannelsescenter Holstebro
- Aarhus Købmandsskole
- Struer Statsgymnasium
- Egaa Gymnasium
- Skive Tekniske Skole
- Randers Social- og Sundhedsskole
- Social- og Sundhedsskolen Skive, Thisted og Viborg
- Social- og Sundhedsskolen Silkeborg
- Aarhus Katedralskole
- Ikast-Brandø Gymnasium
- Randers HF & VUC
- Viby Gymnasium
- Paderup Gymnasium
- Ringkjøbing Handelsskole og Handelsgymnasium
- Viborg Gymnasium
- Lemvig Handelsskole

Projektperiode: 09.12.2011 – 31.08.2014

Budget: 11,4 mio. kr.

Kompetenceudvikling for undervisere og lærere sker gennem flere aktiviteter f.eks.

Kursusforløb for undervisere på de tekniske erhvervsuddannelser. Disse kurser giver underviseren redskaber til at lave undervisningsforløb, som medvirker til at eleverne bliver kreative håndværkere, der finder gode og utraditionelle løsninger på udfordringer de møder i arbejdslivet.

Undervisningsforløbet Didaktiske Innovatører er for alle undervisere og lærere, der gerne vil løftes. Formålet er at kvalificere undervisere til at skabe aktivitetsbaserede læringsforløb, der understøtter de studerendes læring og evne til at håndtere en fremtid de ikke kender – til at være foretagsomme.

Camps for studerende og elever

Der afholdes en lang række camps med tværfaglige grupper og udfordringer fra virksomheder og organisationer. Ved konkurrencer og camps får elever og studerende på forskellig vis læring og træning i at bruge redskaber og metoder i forhold til en udfordring. Udfordringen eller opgaven på en camp kan på forskellig vis være initieret af en virksomhed. Det kan være et dilemma, en aktuel problemstilling eller en mere fiktiv opgave.

Formålet med camps og konkurrencer er udover anvendelse af konkrete metoder og redskaber at udvikle kreativ praksis og innovative metoder, foretagsomhed og selvstændighed, og således medvirke til at udvikle en entreprenøriel tankegang hos de studerende.

Kontaktoplysninger:

Tilsagnsmodtager er

Erhvervsakademi Dania, Minervavej 63,
8960 Randers SØ,

T: 87 11 44 00

E: eadania@eadania.dk

www.eadania.dk

Administrativ projektleder: Nina Albæk,

T: 87 11 44 39

E: mka@eadania.dk

Pædagogisk projektleder: Jesper Nørskov,

T: 72 28 62 30

E: noje@eaaa.dk

Se mere på <http://talentmasse.innofactory.dk>

Se også her evaluering og erfaringer

CASE | HF-elever er også innovative!

Innovativ tankegang og arbejdsmetoder på HF var agendaen en dag i september, hvor HF kursister fra Ikast Brande Gymnasium, Randers HF&VUC samt Viby Gymnasium sammen afholdt en innovationsdag.

HF'erne kom med forskellig faglig baggrund fra fagene Kultur og samfundsfag, Samfundsfag B og Innovation C. Studerende fra Erhvervsakademi Aarhus deltog som procesfacilitatorer i dele af aktiviteten.

Temaet på den fælles event på Viby Gymnasium var at idéudvikle på projekter i Østafrika. Socialt entreprenørskab, Afrika og innovation har inden været en del af pensum. Grupper af HF'ere har siden videreudviklet udvalgte idéer, til brug ved deltagelse den 14. november på Danish Entrepreneurship Award i Fredericia i den nationale konkurrence for alle danske studerende.

»I min gruppe har vi en idé om at udvikle biavl i Somalia ved at genbruge telte fra Roskilde Festival og

sy dem om til arbejdsdragter. Danske biavlere skal fungere som sparringspartnere for lokale biavlere i Somalia, der skal sælge deres honning som et fair trade-produkt. Det er spændende at få en international vinkel med ind i faget,« fortæller Emil, som er HF'er fra Randers HF & VUC.

Underviser samme sted, Vivian Kastrup siger: »Sammen med nogle kolleger skal jeg arbejde videre med at bryde de traditionelle undervisningsformer. Forhåbentlig kan projektet give mig ny inspiration til undervisningen, både i innovation og andre fag. Jo mere variation og kreativitet du som lærer kan få ind i din undervisning, jo flere får du med, for vi indtager viden på meget forskellige måder. Jeg prøver selv at overføre metoderne fra innovation til mine andre fag.«

HF'ere deltager i en event om socialt entreprenørskab på Viby Gymnasium som led i et regionalt projekt med fokus på innovation.

CASE | Innovationcamp i Øster Hurup

Løsning efter intens 48 timers camp

Studerende fra Erhvervsakademi Aarhus har afholdt tværfaglig innovationscamp i Øster Hurup. Havnen er central i byen, som længe har overvejet, hvad der skulle ske, når udgangspunktet for udvikling bl.a. er 1000 indbyggere og 3000 sommerhuse i området. Efter fremlæggelse af gruppernes oplæg kom den umiddelbare kommentar fra Henrik Foget Jensen, entrepreneur og investor: »Nu har vi snakket om, hvad der skal ske med den havn i flere år, og så kommer de med løsningen efter 48 timer.« 📖

Facilitatorer coacher grupperne undervejs i processen.

CASE | Innovationseksperiment med Region Midtjylland

Fire midtjyske uddannelsesinstitutioner, herunder Erhvervsakademi MidtVest er gået sammen med Region Midtjylland i et uddannelseseksperiment om emnet »Klog hverdagsmad som sund forretning.«

Oplevelser fra Campen

Jan Dalskov fra Innovationsteam Region Midtjylland udtalte efter InnovationCamp'en: »Vi har brugt InnovationCamp'en til at udfordre den praksis, der eksisterer i samarbejdet mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner og de regionale erhvervsfremmeordninger.

- Det var overraskende positivt så langt vi kunne nå i at forstå og gribe hinandens udfordringer. Det oversteg langt vore forventninger, at vi også nåede i

mål med at skitsere konkrete eksperimenter, der kan afprøve nye måder at samarbejde på.« 📖

»Det arbejdsgrundlag vi har nu, er ikke udtænkt ved et skrivebord. Det er skabt gennem en udviklingsproces med de parter, der skal være fremtidens brugere af løsningerne. De har oven i købet givet håndslag på, at de vil bruge tid og kræfter på at afprøve ideerne i praksis,« siger Jan Dalskov fra Region Midtjylland.

Entreprenørskab i VIAs uddannelser

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Entreprenørskab i VIAs uddannelser

Beskrivelse af projektet

»Entreprenørskab i VIAs uddannelser« (VIA University College) har VIAs studerende og undervisere som målgruppe. Projektet har aktiviteter i alle syv byer, hvor VIA har campus: Aarhus, Herning, Horsens, Holstebro, Randers, Silkeborg og Viborg og gennemføres i samarbejde med de syv kommuner. Formålet med projektet er, at de studerende udvikler kompetencer til at etablere eller deltage i aktiviteter, der skaber vækst og velfærd. Som resultat af projektet vil flere VIA-dimittender udvikle deres innovative kompetencer, som de kan bruge på deres fremtidlige arbejdsplads eller i deres egen virksomhed.

Baggrund

VIA University College har som vision, at VIA vil bidrage til vækst i samfundet ved at tilbyde praksisnære uddannelser. En af VIAs strategiske intentioner hedder: »Vi uddanner til praksis sammen med praksis«, og projektet »Entreprenørskab i VIAs uddannelser« har en vigtig rolle i realiseringen af denne

intention. VIA vil udvikle de studerendes kreative og innovative evner så de kan være endnu bedre til at omsætte viden til praksis og idéer til værdi.

Aktiviteter

Projektet har fire indsatsområder:

- Udvikling af nye fag og kurser
- Kompetenceudvikling af undervisere
- Fremme af en foretagsomhedskultur gennem events og konkurrencer
- Studentervæksthus

Etablering og udvikling af studentervæksthuse udgør den største del af projektet, men de tre indsatsområder henvender sig til de studerende med en samlet vifte af aktiviteter.

Indsatsområder

Udvikling af nye fag og kurser

Det er et mål, at studerende på alle uddannelser har adgang til entreprenørskabsfag. En del af undervisningen kan med fordel foregå på tværs af uddannelser. I projektet udvikles og afprøves forskellige undervisningsmetoder og -teknikker, herunder mulighederne for at de studerende kan samarbejde med virksomheder og offentlige institutioner, og arbejde med innovation og entreprenørskab i praksis.

Undervisningen spænder fra at være elementer i kurser eller fag med læringsmål indenfor entreprenørskab til særlige fag, hvor innovation, iværksætter

Entreprenørskab i VIAs uddannelser

Deltagere: VIA University College, Aarhus Kommune, Herning Kommune, Holstebro Kommune, Horsens Kommune, Randers Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune.

Budget: 28,5 mio. kr.

Projektperiode: 01.08.2011 – 30.06.2014

eller entreprenørskab fremgår af fagets eller kursets titel samt toninger og specialiseringsretninger inden for en bestemt uddannelse.

Efteruddannelse af undervisere

Projektet tilbyder inspiration, erfaringsudveksling og kompetenceudvikling til de undervisere, der skal udvikle og gennemføre de nye aktiviteter for de studerende. Aktiviteterne for undervisere omfatter både formel kompetenceudvikling i form af master- og diplommoduler, skræddersyede workshops og konferencer. Mastermodulerne tilbydes gennem samarbejde med Roskilde Universitet og Aarhus Universitet.

Foretagsomhedskultur

For at øge foretagsomhedskulturen i VIA organiseres der inden for projektet arrangementer, inspirationsmøder og konkurrencer. Disse ikke-curriculære aktiviteter skaber entreprenørielle oplevelser for de studerende, og inspirerer dem omkring fordelene ved at starte sin egen virksomhed og/eller udvikle en ny ide, proces eller produkt.

Studentervæksthuse

VIA University College etablerer i samarbejde med kommunerne i de syv campusbyer studentervæksthuse. Studentervæksthusene forventes således at kunne danne ramme for lokale samarbejdsprojekter mellem lokale erhvervsfremmeaktører, kommune og VIAs studerende og undervisere samt de professioner

og erhverv som VIA uddanner til. Studentervæksthusene i VIA har fået navnet VIDEA.

VIDEA Studentervæksthusene arrangerer events, som inspirerer de studerende til entreprenørskab og kreativitet. Studentervæksthusene skaber også et dynamisk og fysisk miljø, hvor VIA-studerende får praktisk erfaring med innovation og adgang til gratis advokathjælp og iværksætternetværk.

Kontaktoplysninger:

Professionshøjskolen VIA University College

Skejbyvej 1

8240 Risskov

T: 87 55 00 00

E: viauc@viauc.dk

www.viauc.dk

Jonna Pedersen

Forsknings- og udviklingschef,

Teknisk-Merkantil Højskole

T: 87 55 40 13

E: jop@viauc.dk

Erik Løvgren Brejner

Projektleder

T: 87 55 44 11

E: elb@viauc.dk

Se mere på www.viauc.dk/video

VIDEA
STUDENTERVÆKSTHUSE

AARHUS | HERNING | HOLSTEBRO | HORSSENS | RANDERS | SILKEBORG | VIBORG

CASE | **WE:RE – Fra kasserede telte til designtasker**

En af WE:REs tasker, lavet af lastbilpresenning og banner. Materialets oprindelse: Jazz festival Aarhus.

Iværksætterne bag virksomheden WE:RE har fundet en måde, hvorpå kasserede telte og andet plast skrald fra musikfestivaler kan benyttes. De puster liv i materiale, som ellers anses for værende affald, og transformerer dem til moderne designer håndtasker af høj kvalitet. De bæredygtige tasker er både til mænd og kvinder, og hver eneste taske er unik. Produktionen er allerede i gang i Letland, og We:Re lancerede deres produkter den 12. oktober 2012 i Aarhus.

Cille og Lasse fra We:Re kalder konceptet bag deres virksomhed for 'upcycling'. »Man kalder det upcycling – og det handler ikke om at cykle op ad bakke, men om at forvandle affald eller andre ubrugte produkter

uden værdi til noget«, forklarer Cille til Jyllands-Posten (den 15. november 2011).

Cille og Lasse læser Bachelor i Entrepreneurship på VIA University College i Aarhus. Deres virksomhed har været en del af VIDEA Studentervæksthus, Aarhus siden september 2012. Lasse fortæller om fordelene ved at have en kontorplads i VIDEA: »Det er godt at have et fysisk sted at være i stedet for at arbejde på virksomheden hjemmefra. På den måde blander jeg ikke arbejde og fritid. Derudover mødte vi gennem væksthushets netværk en person, som hjælper os med økonomi-opgaver omkring WE:RE.«

Cille og Lasse fra WE:RE deltog i Danish Entrepreneurship Award 2012 i kategorien unge iværksætterteams tilknyttet studentervæksthuse. De havde fire minutter til at pitche deres forretningsidé ved konkurrencen og til at vise deres produkt og promoverede deres innovative og bæredygtige koncept. 📖

CASE | Building Tomorrow - et bæredygtigt hus

En gruppe studerende fra vidt forskellige nationaliteter og uddannelser fra VIA University College er i gang med at udvikle en dansk model af det »Earthship«, der er et hus med passiv solvarme lavet af naturlige og genbrugte materialer.

Projektet hedder Building Tomorrow, og er skabt af ni studerende fra Campus Horsens. Projektet er tilknyttet VIDEA Studentervæksthus Horsens. Building Tomorrow repræsenterer en bred vifte af studieretningslinjer – bygningsingeniør, maskiningeniør, ICT ingeniør, markedsføringsøkonom og Global Business Engineer

Building Tomorrows formål er at planlægge, designe og konstruere et bæredygtigt hus ved hjælp af genbrugsmaterialer og lettilgængelige materialer. Huset vil være i stand til at producere sin egen elektricitet, drikkevand, varme/afkøling, spildevandsbehandling og delvis fødevarerproduktion.

Darius Moravcik, ejer af Building Tomorrow, fortæller om projektet: »Hvorfor tværfagligt? Det er ikke et almindeligt hus og slet ikke et almindeligt projektforsøg. Hvordan konstruerer med dette hus, hvor det indgår at producere sin egen elektricitet, opvarmning/køling af huset, genbrug af regnvand, spildevandsrensning og delvis madproduktion, og hvor man ikke er forbundet til byens net på nogen måde. Huset skal også være lavet af genanvendelige og lettilgængelige materialer! Bygningsingeniører eller bygningskonstruktører ville ikke være i stand til at udvikle dette alene - derfor involvere Building Tomorrow studerende fra otte forskellige uddannelser.«

Darius Moravcik giver også en kommentar til fordelene ved at starte virksomhed som studerende: "Jeg har valgt at arbejde med min egen virksomhed, mens jeg studerer, fordi jeg har et helt fantastisk netværk af unge og ambitiøse mennesker lige ved hænderne. Jeg startede min virksomhed ved hjælp af studerende, og det har indtil videre været en spændende rejse. Det er meget nemmere at socialisere i et uddannelsesmiljø, men du har også mange ressourcer til rådighed som en ung iværksætter; du kan få et kontor, rådgivning, networking og mange andre vigtige værktøjer, som er en nødvendighed for at få en succesfuld start.« 📖

Det Entreprenørielle Universitet

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Det Entreprenørielle Universitet

Beskrivelse af projektet

Projektet »Det Entreprenørielle Universitet« ledet af Center for Entreprenørskab og Innovation på Aarhus Universitet.

Det Entreprenørielle Universitet

Center for Entreprenørskab og Innovation, og interdisciplinary Community for Advanced Research in Entrepreneurship (iCARE), Aarhus Universitet

Budget: kr. 45,1 mio. kr.

Projektperiode: 01.04.2011-31.08.2014

Det Entreprenørielle Universitet skal bidrage til at skabe større fokus på entreprenørskab på tværs af universitetets fakulteter og fagområder og visionen for projektet er, at alle studerende på Aarhus Universitet stifter bekendtskab med netop den form for entreprenørskab, som passer til deres studieretning, på det rette tidspunkt i deres studieforløb.

Baggrund

Det Entreprenørielle Universitet er et EU Socialfondsprojekt, som Aarhus Universitet vandt i november 2010 i en konkurrence udskrevet af Danmarks Vækstråd og det daværende Erhvervs- og Byggestyrelsen. Målet er at få flere studerende til at stifte bekendtskab med entreprenørskab i løbet af deres studietid. Dermed får de indblik i, hvordan de kan skabe mu-

ligheder med den faglige indsigt de får som studerende – både med potentielt selvstændige virksomheder eller som medarbejdere i eksisterende virksomheder.

Aktiviteter

Projektets hovedområder er:

- Forskning i entreprenørskabsundervisning og -metoder
- Undervisningsudvikling af kurser til både studerende og undervisere
- Iværksætter- og erhvervssamarbejde i regi af Studentervæksthus Aarhus

Indsatsområder

Forskning i entreprenørskabsundervisning og -metoder

Projektets forskning er fokuseret på mekanismerne bag entreprenøriel undervisning, f.eks. enterprise education, entrepreneurial mindset, self-efficacy og entrepreneurial opportunity creation. Fra disse udvikles undervisningsmodeller og -metoder, der er tilpasset den studerendes studieforløb, læringsmål og faglige baggrund.

Forskningen præsenteres løbende på internationale konferencer og i tidsskrifter, samt formidles og deles med andre interne og eksterne undervisere i Forum for Entreprenørielle Undervisere.

Undervisningsudvikling

Der udbydes kurser i entreprenørskab på alle Aarhus Universitets fire fakulteter i samarbejde med

de enkelte fagmiljøer, således at kurserne tilpasses fagmiljøet og de studerende. Også kurser, der ikke i udgangspunktet handler om entreprenørskab tilsættes entreprenørielle elementer. I de såkaldte toninger præges indholdet af kurset i en entreprenøriel retning i et nært samarbejde mellem CEIs konsulenter og underviserne i fagmiljøet.

Iværksætteri og Erhvervssamarbejde i regi af Studentervæksthus Aarhus

Studentervæksthus Aarhus tilbyder de studerende en mulighed for at starte egen virksomhed med opbakning og rådgivning fra både interne kontaktpersoner og eksterne rådgivere. Studentervæksthuset råder over 23 kontorpladser, samt en række kontorer til de større virksomheder, hvorfra de studerende kan udvikle og drive deres virksomheder.

Studentervæksthuset tilbyder studerende fra hele AU at deltage i forskellige afklaringsforløb omkring iværksætteri: Sand Box, der henvender sig til studerende, der gerne vil afprøve iværksætteri i forhold til sig selv og deres faglige ståsted, men som endnu ikke har en ide til en konkret virksomhed. Iværksætterworkshop er for studerende, der har en ide til en virksomhed, og som i løbet af workshoppens 6 uger arbejder med alle faser af iværksætteri - fra idéudvikling til kundesegmentering og salg, så de efter forløbet er klar til at slå dørene op til egen virksomhed.

Under Take Off får den studerende faciliteter og råd og vejledning til et forretningsprojekt.

Take Off er delt op i tre faser – Take Off Explore, her får man hjælp til at udfolde potentialer i sin forretningsidé og sætte rammerne op for sit projekt.

Kontaktoplysninger:

Det Entreprenørielle Universitet
AU Center for Entreprenørskab og Innovation
Aarhus Universitet
Finlandsgade 27
DK-8200 Aarhus N
T: +45 8715 2102

Projektleder: Flemming K. Fink,
T: 51 49 10 09
E: fkf@adm.au.dk

Se mere på www.cei.au.dk / www.eship.au.dk

Take Off Incubator, her udvikler man sin virksomhed, og man får tilknyttet en vejleder som hjælper med at tage de rigtige skridt på de rigtige tidspunkter. I Take Off Vækst, her får man særlig støtte til de udfordringer der er i at være en vækstvirksomhed.

Corporate Take Off er et forløb for virksomheder og studerende, der faciliteres af Studentervæksthus Aarhus som tilbyder kontorplads, mødelokaler og forretningsrådgivning. Virksomheden kommer med ideen, branchekendskab og med erfaring og de studerende kommer med tid, drive og faglig viden, og sammen skaber man en ny virksomhed.

CASE | En dårlig vane

Når man først er kommet i gang med iværksætteri, kan det være svært at stoppe igen. Det kan Paw Nicolaisen og Morten Munkholm skrive under på. I 2009 søgte de ind i Studentervæksthus Aarhus, fordi de gerne ville skaffe sig lidt erhvervserfaring ved at arbejde med egne projekter for at lette overgangen til arbejdsmarkedet. Det samme var tilfældet for Hermes Yokhana. Da han i 2010 blev en del af Studentervæksthus Aarhus, var det egentlig ikke med ambitioner om at skabe sig en fremtid som virksomhedsejer. Han ville bare gerne realisere et projekt, han længe havde tænkt over.

Nu, tre år senere, har de svært ved at forestille sig at være medarbejdere i en virksomhed, for livet som iværksætter er vanedannede, selvom det ofte er op ad bakke. De er nu langt fra udgangspunktet, og er alle et sted, de ikke kunne have forestillet sig for bare et år siden. I Studentervæksthuset begynde de tre nemlig at arbejde sammen, og det blev starten på den virksomhed, der skal give dem job, når de er færdige på studierne.

Den kringlede vej mod målet

I Studentervæksthuset arbejder universitetsstuderende med at skabe virksomhed ud fra deres egne ideer. Men at finde ud af hvad det helt specifikt er, man er rigtig god til, og samtidig har lyst til at bruge sin tid på, er ikke nogen let disciplin. Og det er ikke noget, man som universitetsstuderende er vant til. Det kan derfor være en lang og svær proces at finde en form

på sin virksomhed, som stemmer overens med ens motivation og faglige og personlige kompetencer.

Det var netop denne vanskelige øvelse, både Morten, Paw og Hermes hver især brugte deres første tid i Studentervæksthuset på. Morten og Paw læser it-produktudvikling og kan derfor programmere hjemmesider: »Der er så mange, der kan programmere, og man kan altid sælge hjemmesider, men det havde vi ikke rigtig lyst til i det lange løb,« forklarer Paw. Alligevel brugte drengene lang tid på at løse småopgaver for kunder, der gerne ville have bygget hjemmesider, for kunderne var relativt lette at finde, og opgaverne simple at gå til.

Hermes læser Arabisk og Kommunikation og arbejdede i sin første tid i Studentervæksthuset på et projekt, der skulle samle forskellige aktører i modebranchen med det formål at gøre det lettere for nye designere at få deres navn kendt. Men Hermes endte med at bruge sin tid på at løse grafiske småopgaver for de andre iværksættere i Studentervæksthuset, for det var her hans interesse og kompetence lå.

Tilfældigt samarbejde

Da Morten og Paw i forbindelse med en opgave kom til at arbejde sammen med Hermes, fik de alle tre øjnene op for, at et samarbejde måske kunne være vejen frem for dem alle. De så nemlig et stort potentiale i at udnytte deres forskellige kompetencer, men også det kæmpe netværk af kompetente iværksættere, de alle havde opbygget i deres tid i Studentervæksthuset. Det gav dem mulighed for at samle en

organisation, der med hjælp fra netværket kunne løse selv store og komplekse opgaver.

Så en kold eftermiddag i januar 2012 satte de sig sammen og dannede en fælles virksomhed. Samarbejdet skulle nu stå sin prøve. Drengene tænkte, at de skulle lave et full-service reklamebureau, og i starten gik det godt. Måske lidt for godt. Opgaverne strømmede ind, og drengene fik svært ved at følge med, og da en større opgave gik i vasken, besluttede de sig for at sadle lidt om. Så de begyndte at løse mindre opgaver for kunder, der henvendte sig til dem gennem netværket. Der gik et par måneder med at lave hjemmeside og løse grafiske opgaver, uden at drengene fik arbejdet mere med den langsigtede strategi for firmaet. Og en dag fandt de sig selv uden opgaver der skulle løses, og noget måtte gøres.

Design og idéudvikling

Sammen med deres rådgiver fra Studentervæksthuset fandt de ud af, at de skulle fokusere på to områder i virksomheden. Dels løsningen af designopgaver for virksomheder, for det var her, de havde deres virkelige styrker. Hermes havde sans for at lave udfordrende og nyskabende designs og Paw og Morten havde de tekniske kompetencer til at følge opgaverne til dørs. De kan dermed tilbyde kunderne mere end blot et design. De kan levere en proces, hvor designet ikke bare afleveres, men implementeres og integreres i virksomheden.

Udover at være et designbureau er Droppinstudio også en idéfabrik, hvor drengene hjælper andre studerende med at realisere deres ideer. De oplever, at mange studerende mangler tekniske kompetencer til at føre

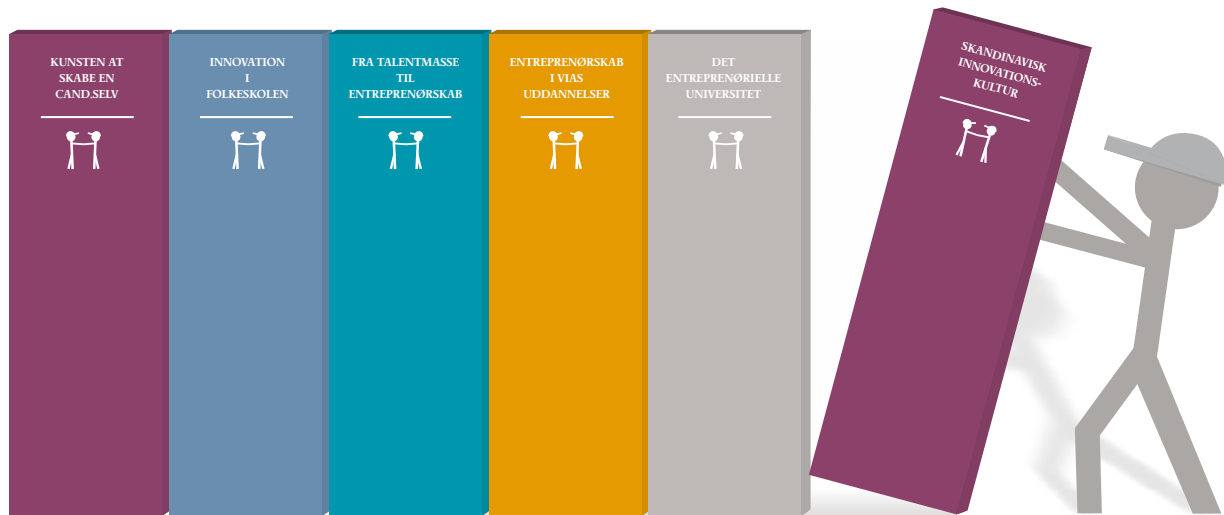
deres ideer ud i livet, og her går Droppinstudio ind og hjælper. De deltager i videreudviklingen af koncepter og stiller de nødvendige tekniske kompetencer til rådighed, så ideerne kan blive til virkelighed. Til gengæld for dette arbejde får Droppinstudio ejerandele i de virksomheder, de er med til at sætte i verden. Ved at agere idéfabrik får drengene mulighed for at lege og eksperimentere med sjove ideer. De oparbejder også på sigt en passiv indtægt, som kan være med til at understøtte virksomheden som helhed, og give luft i økonomien til at lande lidt større designopgaver.

Medarbejdere skaber forpligtelse

I takt med at der er kommet styr på strategien og organisationen, har de ansat mediegrafikerelev Kewin Johannsen som praktikant. Og rollen som arbejdsgiver har for alvor sat gang i tankerne hos de tre stiftere. De er forpligtet til at skaffe løn og opgaver til Kewin, og det er et pres, der kan mærkes. Men på den gode måde. De er nu tvunget til at tænke mere langsigtet og at sørge for, at der konstant er et flow af opgaver i virksomheden. Og det giver en følelse af stolthed hos drengene, at det lykkes. At være herre i eget hus, at skabe noget man kan være stolt af og se vokse, det er det, der får drengene til at stå op om morgenen. »Jeg motiveres af at skabe noget for andre« fortæller Hermes. »Min indsats betyder, at andre har et arbejde, og det føles godt,« forklarer han.

Drengene har bevæget sig fra at ville afprøve og lege med tanken om at realisere deres egne projekter til at være fuldblodsiværksættere. En del af æren giver de gerne til Studentervæksthuset. »Det er jo her, det hele er blevet skabt. Studentervæksthuset er rammen, og har gjort hele forskellen,« fortæller Morten.

Skandinavisk Innovationskultur

Entreprenørskab i uddannelserne i Region Midtjylland

Skandinavisk Innovationskultur

Skandinavisk Innovationskultur er et udviklingsprojekt med deltagelse af danske og svenske uddannelsesinstitutioner. Skandinavisk Innovationskultur har til formål at styrke de studerendes kompetencer inden for entreprenørskab og innovation og herigenem skabe en stærk skandinavisk innovationskultur.

Budget: 2,1 mio. EUR

Projektperiode 01.04.2012 – 31.12.2014

Projektet vil, gennem udvikling af fælles metoder for mentorordninger, innovationssamarbejder mellem virksomheder og studerende og udvikling af forretningsidéer i studentervæksthuse, bidrage til at skabe en skandinavisk retning for, hvordan innovationskul-

turen og samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet styrkes.

En stærk innovationskultur er nødvendig for at styrke virksomhedernes innovation og konkurrenceevne og dermed afgørende for de skandinaviske landes fremtidige vækst og velfærd. En række aktører – uddannelsesinstitutioner, Studenter-væksthuse og erhvervsfremmeaktører – er derfor gået sammen om at udvikle metoder til at styrke de studerendes og dermed også kommende medarbejders kompetencer indenfor foretagsomhed og innovation. Herved sikres både, at der skabes øget innovation i de eksisterende virksomheder og at der etableres nye virksomheder, der skaber fornyelse, vækst og udvikling.

Projektet er et grænseoverskridende samarbejdsprojekt under EU programmet Interreg IV A Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Skandinavisk Innovationskultur omfatter følgende indsatser:

Mentorordninger

Øget samspil mellem uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet er en afgørende faktor i bestræbelserne på at skabe en stærk innovationskultur og dermed øget innovation i virksomhederne.

En metode til at forbedre dette samspil omfatter etablering af mentorordninger. I projektet skal der udvikles forskellige typer mentorordninger, hvor de

studerende enten tilknyttes en eksisterende virksomhed eller hvor studerende tilknyttes ansatte/mentees i eksisterende virksomheder. Mentorordninger har til formål at skabe netværk og kontakter mellem de studerende og erhvervslivet og at forberede de studerende til det kommende arbejdsliv.

Innovationssamarbejder mellem studerende og virksomheder

Der skal udvikles og gennemføres modeller for innovationssamarbejder mellem virksomheder og studerende. Studerende tilknyttes, som led i studiet, en virksomhed og løser en konkret udviklingsopgave for virksomheden. Formålet er at tilføre virksomhederne ny viden og herigennem få realiseret flere innovationsprojekter i virksomhederne.

Studentervæksthuse

Studentervæksthusene skal give studerende mulighed for at afprøve og udvikle forretningsidéer for derved at få flere ideer omsat til kommercielle aktiviteter. Studentervæksthusene stiller kontor og laboratoriefaciliteter til rådighed for de studerende og udvikling af forretningsplaner i samarbejde med erfarne rådgivere og erhvervsfolk er et grundelement i husene. I projektet arbejdes der med udvikling af en skandinavisk model for etablering af studentervæksthuse, herunder udvikling af et koncept for de services og ydelser, der skal tilbydes de studerende.

Deltagere

Lead Partner:

Regional Udvikling – Region Midtjylland
Skottenborg 26
8800 Viborg
Projektleder, Ruth Strøm
T: 78 41 15 30 / E: ruth.stroem@ru.rm.dk

Projektpartnere:

Sverige
Campus Varberg (svensk koordinerende partner)
Otto Torells gata 16
432 44 Varberg

Coompanion Halland
Kvarngatan 2
311 32 Falkenberg

Drivhuset i Göteborg
Södra vägen 67
412 54 Göteborg

Danmark
Aalborg Universitet
Fibigerstræde 15,1
9220 Aalborg Ø

Aarhus Universitet, Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning

VIA University College
Chr. M. Østergaards Vej 4
8700 Horsens

Arkitektskolen Aarhus
Nørreport 20
8000 Aarhus C

Se mere på www.skaninno.com

